

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Gheorghe Gîrnu,
reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Gheorghe Gîrnu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu
privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil
a cauzei civile și încasarea prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-528/23
PIGD 2-22000902-01-2ra-05042023)*

Satisfacția echitabilă în cazul reparării de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, prin prisma Legii nr.87 din 21 aprilie 2011. Mărimea prejudiciului moral raportată atât comportamentului părții care solicită reparații, cât și acțiunilor instanței care judecă cauza de a pune capăt oricărui abuz de drepturi, dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. C. Valah;
Curtea de Apel Chișinău, jud. L. Pruteanu, V. Cotorobai, I. Cotruță;

14 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților, în fond, recursul declarat de Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 31 decembrie 2021, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei civile într-un termen rezonabil, precum și încasarea prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că, la data de 5 iulie 2010, BC „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva sa și a SRL „Chris”, având ca intervenient accesoriu SRL „Fame-CV Construction”, solicitând transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat, în vederea valorificării acestuia din numele debitorului gajist.

3. La data de 28 noiembrie 2016, SRL „Chris” a înaintat o acțiune reconvențională împotriva BC „Investprivatbank” SA, având ca intervenienți accesorii pe Gheorghe Gîrnu și SRL „Fame-CV Construction”, solicitând constatarea nulității contractului de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008.

4. Prin hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, a fost respinsă acțiunea inițială și a fost admisă acțiunea reconvențională. Ulterior, lichidatorul BC „Investprivatbank” SA a declarat apel, iar prin decizia din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, hotărârea a fost casată, cauza fiind remisă la rejudecare.

5. Prin hotărârea din 9 martie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, a fost respinsă acțiunea inițială și a fost admisă cererea reconvențională. Lichidatorul BC „Investprivatbank” SA a formulat apel împotriva hotărârii instanței de fond, însă, prin decizia din 21 octombrie 2021, Curtea de Apel Comrat a respins apelul, menținând hotărârea primei instanțe și dispunând restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Cimișlia, sediul Leova.

6. Astfel, reclamantul a subliniat că, până în prezent, litigiul nu a fost soluționat în mod irevocabil, iar prin durata excesivă a procesului, care depășește 10 ani, i-a fost încălcat dreptul la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

7. Având în vedere cele expuse și în temeiul dispozițiilor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ale Codului de procedură civilă, Codului civil, precum și ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a solicitat: constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentate de BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, împotriva CIC „Chris” SRL și a lui Gheorghe Gîrnu, având ca intervenient accesoriu SRL „Fame-CV Construction”, privind transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat în vederea valorificării din numele debitorului gajist; încasarea prejudiciului moral cauzat, în sumă de 6000 de euro; și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Gheorghe Gîrnu.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Gîrnu la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, intentate la acțiunea înaintată de BC „Investprivatbank” SA împotriva SRL „Chris” și Gheorghe Gîrnu, intervenient accesoriu SRL „Fame-CV Construction”, privind transmiterea silită a bunului gajat, în perioada 5 iulie 2010 – 15 aprilie 2022.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu, prejudiciul moral în mărime de 25794,15 lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d.72, 81-86).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La data de 15 aprilie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus apel nemotivat împotriva hotărârii nominalizate, solicitând casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Gheorghe Gîrnu să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 78).

10. La data de 26 aprilie 2022, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri prin care pretențiile sale să fie admise integral, cu încasarea din contul statului a prejudiciului moral cauzat în sumă de 6000 de euro (f.d. 80).

11. La data de 27 iunie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus un apel motivat împotriva hotărârii din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii instanței de fond și

pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Gheorghe Gîrnu să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 94–99).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

12. Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Gheorghe Gîrnu.

S-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a casat integral hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Gîrnu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile (f.d. 114-126).

13. În motivarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău a reținut că durata examinării cauzei civile, intentate de BC „Investprivatbank” SA împotriva SRL „Chris” și Gheorghe Gîrnu, cu intervenient accesoriu SRL „Fame-CV Construction”, precum și a acțiunii reconvenționale formulate de SRL „Chris”, a fost de 4 ani, 3 luni și 8 zile, fără a include perioadele legal justificate de suspendare a procesului. Instanța a apreciat că termenul de examinare a fost influențat inclusiv de comportamentul participanților la proces, de exercitarea drepturilor procedurale, de formularea repetată a cererilor, de neprezentarea părților la ședințele de judecată, inclusiv a reclamantului, precum și de respectarea garanțiilor procesuale fundamentale, cum ar fi dreptul la apărare, contradictorialitatea, egalitatea în drepturi și citarea legală.

14. Curtea a constatat că reclamantul nu a solicitat accelerarea examinării cauzei, nu a formulat obiecții cu privire la amânările ședințelor și nu a invocat, pe parcursul procedurii, încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, ceea ce denotă un acord tacit cu desfășurarea procesului. În plus, instanța a remarcat caracterul complex al cauzei, implicarea mai multor participanți și existența unor cereri contradictorii, inclusiv cereri de suspendare și exercitarea căilor de atac, toate acestea justificând o durată extinsă a procedurii.

15. Contrar susținerilor lui Gheorghe Gîrnu, instanța de apel a reținut că instanțele de fond au acționat cu bună-credință, cu diligență și au întreprins toate măsurile necesare pentru asigurarea unei examinări obiective și sub toate aspectele a cauzei. Referitor la susținerea instanței de fond privind tergiversarea procesului, Curtea de Apel a notat că nu poate fi reținută o tergiversare imputabilă instanței, din moment ce reclamantul nu a manifestat niciun interes procesual pentru accelerarea examinării, iar invocarea ulterioară a încălcării dreptului la un termen rezonabil pare a fi făcută în scopul obținerii unei compensații pecuniare.

16. Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate argumentele Ministerului Justiției potrivit cărora părțile nu au uzat de dreptul procedural de a solicita accelerarea procesului, iar în aceste condiții nu se poate constata încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil. De asemenea, s-a menționat că durata generală a procedurii nu poate fi calificată ca nerezonabilă, aceasta urmând a fi apreciată în ansamblul circumstanțelor cauzei.

17. Prin urmare, Curtea de Apel a respins susținerile reclamantului Gheorghe Gîrnu privind încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, constatând lipsa unei astfel de încălcări, ceea ce exclude aplicabilitatea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea acestui drept. În consecință, pretenția privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată, întrucât este subsecventă constatării încălcării dreptului invocat, iar cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată a fost, de asemenea, respinsă în temeiul art. 94 alin. (1) și art. 96 din Codul de procedură civilă.

18. În concluzie, Curtea de Apel Chișinău a constatat că prima instanță nu a oferit o apreciere obiectivă și completă a probelor administrate, nu a elucidat în mod deplin circumstanțele relevante pentru soluționarea cauzei și a aplicat eronat normele de drept material și procesual. Din aceste considerente, instanța de apel a respins apelul declarat de Gheorghe Gîrnu, a admis apelul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a casat integral hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului pretins a fi cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

19. La data de 6 martie 2023, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia, precum și casarea parțială a hotărârii din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea în care au fost respinse pretențiile privind încasarea, din contul bugetului de stat, a sumei de 2.000 de euro cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul său, și pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie dispusă încasarea sumei de 6.000 de euro cu titlu de prejudiciu moral (f.d. 130–133).

20. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 noiembrie 2022 și expediată avocatului Serghei Mocanu, reprezentantul recurentului, prin e-mail la data de 18 ianuarie 2023, aspect confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d. 128). Prin urmare, recursul depus de Gheorghe Gîrnu la data de 6 martie 2023 a fost

formulat în termen, în conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

21. În motivarea recursului, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a reiterat motivele invocate anterior în fața instanței de fond și a instanței de apel, exprimându-și dezacordul față de decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe care le consideră neîntemeiate și susceptibile de casare, întrucât instanțele ierarhic inferioare au aplicat greșit normele de drept material și nu au motivat corespunzător soluțiile adoptate, încălcând prevederile art. 432 alin. (1) și (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă.

22. Recurentul a susținut că respingerea cerințelor din cererea de chemare în judecată este lipsită de fundamentare, iar hotărârile pronunțate sunt contradictorii, cu încălcarea dispozițiilor art. 239–241 din Codul de procedură civilă. Acesta a argumentat că, în baza art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011 coroborat cu art. 1998, 2036 și 2037 din Codul civil, instanțele erau obligate să dispună încasarea prejudiciului moral din contul bugetului de stat, cu atât mai mult cu cât jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prevede despăgubiri similare în cauze comparabile.

23. Recurentul a calificat soluția instanței de fond privind respingerea parțială a cerințelor sale ca fiind inexplicabilă și a criticat instanța de apel pentru lipsa unei examinări efective a motivelor invocate în apel, contrar art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă. Acesta a subliniat că decizia instanței de apel nu este motivată în mod real, nu analizează susținerile și probele din dosar și nu respectă principiul nemijlocirii, ceea ce afectează caracterul echitabil al procesului în sensul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

24. La data de 10 aprilie 2023, Ministerului Justiției al Republicii Moldova i-a fost expediată copia recursului depus de Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, însoțită de înștiințarea privind posibilitatea depunerii unei referințe.

25. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului declarat de Gheorghe Gîrnu, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a depus referință prin care să-și exprime poziția asupra argumentelor invocate de recurent.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

26. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 1 septembrie 2023.

27. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, art. V, pct.1–9, pct.11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

28. Respectiv, recursul declarat de Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia. Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Astfel, la momentul examinării prezentului recurs, prevederile legale relevante aveau următorul conținut:

29. Art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii recursului):

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

30. Art. 431 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

31. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe;”

32. Art. 432 alin. (1) și (2) lit. a)-d) al Codului de procedură civilă (în vigoare la momentul depunerii recursului):

„Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

33. Art. 239 din Codul de procedură civilă:

„Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată”.

34. Art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

35. Art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

36. Art. 9 din Codul de procedură civilă:

„Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărîri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

37. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

38. Art. 192 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Cauzele civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.”

39. Art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova:

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

40. Art. 53 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova:

„Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

41. Art. 2 alin. (1)-(4), (6) și (7) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărîrilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

42. Art.4 alin. (1)-(3) și (5) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil

a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Categoriile de litigii menționate se examinează în instanță de judecată în conformitate cu normele legislației procesuale civile, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.”

43. Art. 5 alin. (1)-(2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.”

44. Art. 2036 alin. (1)-(5) din Codul civil:

„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.”

45. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

46. Art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

47. Art. 96 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

48. Cu privire la fondul cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele circumstanțe esențiale ale speței.

49. Prin cererea de chemare în judecată, Gheorghe Gîrnu a solicitat, în temeiul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și al prevederilor Codului de procedură civilă, Codului civil și Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului său la examinarea într-un termen rezonabil a cauzei civile intentate de Banca Comercială „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, împotriva CIC „Chris” SRL și a lui Gheorghe Gîrnu, în calitate de intervenient accesoriu, precum și a SRL „Fame-CV Construction”, având ca obiect transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat în vederea

valorificării acestuia din numele debitorului gajist, încasarea prejudiciului moral în sumă de 6000 de euro și a cheltuielilor de judecată (f.d.3-6).

50. Din materialele dosarului, rezultă că, la data de 5 iulie 2010, Banca Comercială „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, a înaintat o acțiune împotriva lui Gheorghe Gîrnu și a CIC „Chris” SRL, indicând în calitate de intervenient accesoriu SRL „Fame-CV Construction”, având ca obiect transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat, în scopul valorificării acestuia din numele debitorului gajist.

51. Ulterior, la data de 28 noiembrie 2016, CIC „Chris” SRL a formulat o cerere reconvențională împotriva BC „Investprivatbank” SA, precum și împotriva intervenienților accesorii Gheorghe Gîrnu și SRL „Fame-CV Construction”, solicitând constatarea nulității contractului de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008.

52. Prin hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată formulată de Banca Comercială „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, împotriva CIC „Chris” SRL și a lui Gheorghe Gîrnu, cu participarea intervenientului accesoriu ÎM „Fame-CV Construction” SRL, având ca obiect transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat în vederea valorificării acestuia din numele debitorului gajist. Totodată, a fost admisă în întregime cererea reconvențională depusă de CIC „Chris” SRL împotriva BC „Investprivatbank” SA, cu participarea intervenienților accesorii Gheorghe Gîrnu și ÎM „Fame-CV Construction” SRL, având ca obiect constatarea nulității contractului de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008. Instanța a declarat nul și lipsit de efecte juridice, începând cu data încheierii, contractul de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și CIC „Chris” SRL, autentificat de notarul public Evghenii Berghii și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Leova la 28 ianuarie 2008. De asemenea, instanța a dispus încasarea de la BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10.000 de lei.

53. Prin decizia din 10 decembrie 2018, Curtea de Apel Comrat a admis apelul declarat de lichidatorul Băncii Comerciale „Investprivatbank” SA, Grigore Olaru, casând în întregime hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, și dispunând trimiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată.

54. Prin hotărârea din 9 martie 2020, Judecătoria Cimișlia, sediul Leova, a respins, ca fiind neîntemeiată, cererea de chemare în judecată formulată de BC „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, împotriva CIC „Chris” SRL și a lui Gheorghe Gîrnu, cu participarea intervenientului accesoriu ÎM „Fame-CV Construction” SRL, având ca obiect transmiterea

silită în posesie a bunului imobil gajat în vederea valorificării acestuia din numele debitorului gajist. Totodată, instanța a admis în totalitate cererea reconvențională formulată de CIC „Chris” SRL împotriva BC „Investprivatbank” SA, cu participarea intervenienților accesorii Gheorghe Gîrnu și ÎM „Fame-CV Construction” SRL, precum și a notarului public Evghenii Berghii, având ca obiect nulitatea contractului de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008. Instanța a constatat nulitatea și lipsa efectelor juridice ale contractului de ipotecă nr. 843 din 26 ianuarie 2008, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și CIC „Chris” SRL, autentificat de notarul public Evghenii Berghii și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Leova la data de 28 ianuarie 2008.

55. Prin decizia din 21 octombrie 2021, Curtea de Apel Comrat a respins cererea de apel formulată de Banca Comercială „Investprivatbank” SA, aflată în proces de lichidare, reprezentată de succesorul în drepturi Alexandru Tonu, și a menținut hotărârea din 9 martie 2020 pronunțată de Judecătoria Cimișlia, sediul Leova (f.d. 13–23).

56. De asemenea, din materialele cauzei, în special din Raportul întocmit de Judecătoria Cimișlia privind respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, împotriva CIC „Chris” SRL, având ca obiect transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat, rezultă că, prin încheierea din 8 iulie 2010 a Judecătoriei Leova, cauza a fost pusă pe rol, fiind fixată prima ședință de judecată pentru data de 22 iulie 2010. Totodată, raportul enunțat, evidențiază următoarele momente esențiale, care urmează a fi luate în considerare la evaluarea termenului de examinare a cauzei, și anume:

- Neprezentarea părților, a determinat amânarea ședințelor de judecată din 16 decembrie 2015, 20 februarie 2019;
- Cererile de amânare depuse din partea reclamantului și/sau a reprezentantului său, au determinat amânarea ședințelor de judecată din 21 ianuarie 2016, 19 februarie 2016, 27 martie 2017, 22 mai 2017, 30 septembrie 2020, 4 noiembrie 2020;
- Cererile (de amânare, de atragere în proces, de prezentare a unor probe suplimentare, de reclamare a unor probe etc.) din partea celorlalți participanți la proces, au dus la amânarea ședințelor de judecată stabile pentru 22 iulie 2010, 25 octombrie 2010, 19 februarie 2016, 23 august 2017, 18 septembrie 2017, 29 noiembrie 2017, 30 ianuarie 2018, 26 februarie 2018, 29 martie 2018, 18 mai 2018, 24 mai 2018, 19 martie 2019, 18 aprilie 2019, 1 iulie 2019, 28 ianuarie 2021, 5 aprilie 2021;
- Ședința de judecată stabilită pentru 28 septembrie 2010 nu a avut loc, deoarece judecătorul s-a aflat la seminar;
- Prin încheierea din 19 noiembrie 2010 a Judecătoriei Leova s-a dispus suspendarea procesului, până la data rămânerii irevocabile a hotărârii în

- cauza civilă intentată la cererea CIC „CHRIS” SRL către Gheorghe Gîrnu, cu privire la rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil;
- Prin încheierea din 5 octombrie 2015 a Judecătorei Leova s-a reluat examinarea cauzei;
  - În cadrul ședinței din 12 noiembrie 2015 judecătorul Mariana Galupa a declarat abținere de la examinarea cauzei, aceasta fiind admisă;
  - Prin încheierea din 24 martie 2016 a Judecătorei Leova s-a dispus suspendarea procesului, până la data rămânerii irevocabile a hotărârii din 14 mai 2015 a Judecătorei Leova, în cauza civilă intentată la cererea CIC „CHRIS” SRL către Gheorghe Gîrnu, cu privire la nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil. Iar prin încheierea din 28 noiembrie 2016 a Judecătorei Leova s-a reluat examinarea cauzei;
  - În cadrul ședinței din 8 noiembrie 2018 judecătorii Galupa M. și Starciuc Șt. au declarat abținere de la examinarea cauzei, aceasta fiind admisă;
  - Prin încheierea din 29 octombrie 2019 Președintele Judecătorei Cimișlia a dispus redistribuirea aleatorie a dosarului, din motivul acordării concediului de maternitate jud. Tofan Victoria;
  - La ședința din 4 noiembrie 2020, examinarea cauzei nu a avut loc, din motivul înrăutățirii stării de sănătate a jud. Fujenco D. Totodată și avocatul reclamantului Serghei Mocanu a depus cerere de amânare, pe motiv de boală;
  - La ședința din 3 decembrie 2020, examinarea cauzei nu a avut loc, din motivul aflării jud. Fujenco D. în concediu medical;
  - Examinarea cauzelor stabilite pentru 4 martie 2021 nu a avut loc, din motiv că în perioada 3 martie 2021 – 15 martie 2021 la Curtea de Apel Comrat s-a instituit un regim special de activitate, conform ordinului nr. 30 din 2 martie 2021.

Astfel, perioadele calculate, în sensul termenului rezonabil, asupra căruia urmează să se expună instanța, prin excluderea tuturor perioadelor de contramandare, neimputabile instanței (ex: cereri întemeiate și probate de amânare a judecării cauzei, perioada de concediu medical, concediu de odihnă anual al instanței, proces suspendat, procedura de soluționare a declarației de abținere de la examinarea cauzei, regim special de activitate în legătură cu virusul COVID-19, stare de urgență etc.), sunt următoarele:

1) Judecătoria Leova (1 an 8 luni 29 zile):

- 5 iulie 2010 – 28 septembrie 2010 (2 luni 23 zile);
- 25 octombrie 2010 – 19 noiembrie 2010 (25 zile);
- 5 octombrie 2015 – 21 ianuarie 2016 (3 luni 16 zile);
- 28 noiembrie 2016 – 27 martie 2017 (3 luni 27 zile);
- 23 august 2017 – 20 iunie 2018 (9 luni 28 zile).

2) Curtea de Apel Comrat (5 luni 13 zile):

- 27 iunie 2018 – 10 decembrie 2018.
- 3) Judecătoria Cimișlia, sediul Leova (1 an 23 zile):
  - 18 ianuarie 2019 – 20 februarie 2019 (1 lună 2 zile);
  - 19 martie 2019 – 9 martie 2020 (11 luni 19 zile).
- 4) Curtea de Apel Comrat (1 an, 1 zi):
  - 18 mai 2020 (ulterior stării de urgență) – 30 septembrie 2020 (4 luni 12 zile);
  - 28 ianuarie 2021 – 2 martie 2021 (până la regimul special de activitate) (1 lună 2 zile);
  - 5 aprilie 2021 – 21 octombrie 2021 (6 luni, 16 zile) (f.d.38-59).

57. La data de 31 decembrie 2021, Gheorghe Gîrnu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a unei cauze civile, încasarea prejudiciului moral cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată.

58. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a apreciat acțiunea ca fiind parțial întemeiată și a admis-o.

59. Examinând cauza în calea de atac a apelului, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 15 noiembrie 2022, a reținut netemeinicia cererii de chemare în judecată formulate de Gheorghe Gîrnu.

60. Examinând cauza în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția pronunțată de instanța de apel este eronată, în timp ce concluzia primei instanțe privind admiterea parțială a cererii de chemare în judecată formulate de Gheorghe Gîrnu este temeinică, fiind fundamentată pe ansamblul probelor administrate în cursul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost acordată o apreciere juridică corectă.

61. În susținerea concluziei expuse, instanța de recurs, raportând materialele cauzei la prevederile art. 2 alin. (1)–(4), (6) și (7), precum și art. 4 alin. (1)–(3) și (5) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și la dispozițiile art. 2036 alin. (1)–(5) și art. 2037 alin. (1)–(3) din Codul civil, reține că prima instanță a admis în mod întemeiat, parțial, acțiunea înaintată de Gheorghe Gîrnu. Astfel, pentru încălcarea dreptului reclamantului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei civile cu privire la transmiterea silită a bunului gătat, instanța de fond a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 25.794,15 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu, care constituie echivalentul sumei de 2563,28 euro și care este acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pe cauze similare și se raportează următorului calcul: 4 ani = 2400 euro; 3 luni = 150 euro; 8 zile = 13,28 euro.

62. Raportând durata de judecare a cauzei la comportamentul procesual al părților și la obligația instanței de judecată de a asigura celeritatea procedurilor, Completul de judecată reține că, în temeiul principiului rolului dirigitor al instanței și al art. 10 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța are nu doar dreptul, ci și obligația de a exercita un control efectiv asupra conduitei procesuale a participanților, inclusiv de a respinge cererile neîntemeiate sau abuzive, și de a preveni tergiversarea nejustificată a procedurilor.

63. Astfel, instanța era în drept să respingă multitudinea cererilor de amânare formulate de părți, să soluționeze cererile și demersurile la etapa de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare și să asigure examinarea cauzei într-un termen rezonabil (în câteva ședințe de judecată).

64. În acest context, reclamantul Gheorghe Gîrnu este îndreptățit să beneficieze de repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului său la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, încălcare imputabilă procedurii de judecare a cauzei, în special modalității alese pentru examinarea cauzei.

65. Prin urmare, suma de 25.794,15 lei, dispusă spre încasare din bugetul de stat în beneficiul reclamantului, reflectă un echilibru just între interesul legitim al acestuia la obținerea unei satisfacții pentru prejudiciul moral suferit și standardele europene în materie de despăgubiri echitabile, astfel cum au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

66. Or, determinarea cuantumului prejudiciului moral se realizează în mod individual, pentru fiecare caz în parte, ținând cont de toate circumstanțele relevante ale cauzei, inclusiv criteriile de apreciere a duratei rezonabile a procedurii judiciare – comportamentul părților, miza litigiului pentru reclamant, întinderea și durata încălcării – cu luarea în considerare obligatorie a principiului general al echității. În acest context, suma stabilită nu trebuie să fie vădit disproportionată față de standardele stabilite prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

67. Acest echilibru urmează a fi respectat pornind nu doar de la obligația instanței de a examina cauza cu celeritate și de a nu admite cererile parvenite la părți în vederea amânării nejustificate a examinării cauzei, dar și de la obligația lui Gîrnu Gheorghe de a participa la ședințele de judecată și de a se abține de la solicitări de amânare abuzivă a judecării cauzei.

68. Astfel, ținând cont de faptul că o parte considerabilă din durata procedurilor se datorează și conduitei procesuale a participanților la proces (inclusiv cereri repetate de amânare, prezentarea tardivă a probelor, suspendări obiective), instanța de recurs reține că nu se justifică admiterea integrală a pretenției formulate de reclamant cu privire la cuantumul

despăgubirii solicitate, suma acordată reprezentând o reparație echitabilă, proporțională și rezonabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

69. Suplimentar, instanța de recurs statuează că sub aspectul complexității cauzei, instanța de recurs reține că prima instanță a apreciat în mod corect că litigiul este unul relativ complex, ținând cont de numărul participanților implicați în proces, precum și de faptul că, pe lângă acțiunea principală, a fost examinată concomitent o cerere reconvențională.

70. În acest sens, instanța constată că obiectul cauzei a presupus analizarea a două capete de cerere distincte: pe de o parte, pretenția reclamantei privind transmiterea silită în posesie a bunului imobil gajat în vederea valorificării acestuia din numele debitorului gajist, iar pe de altă parte, cererea reconvențională formulată de pârâtă privind nulitatea contractului de ipotecă. Potrivit Anexei la Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 165/6 din 18 februarie 2014 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale, gradul de complexitate pentru cauzele având ca obiect „relații de gaj” este stabilit la nivelul 9 (din maximum 10), iar pentru litigiile privind „pretenții izvorâte din contracte de ipotecă” este stabilit gradul 7. Această împrejurare justifică necesitatea alocării unei perioade de timp rezonabile pentru examinarea cauzei în condiții de echitate și contradictorialitate, cu respectarea dreptului la apărare al tuturor participanților.

71. Instanța de recurs mai observă că durata extinsă a aflării cauzei pe rol a fost determinată, în parte, și de aplicarea incorectă a normelor procedurale de către prima instanță. Această eroare a condus la casarea hotărârii din 20 iunie 2018 de către Curtea de Apel Comrat, prin decizia din 10 decembrie 2018, și la trimiterea cauzei spre rejudecare, întrucât instanța de fond soluționase drepturile unor persoane care nu fuseseră atrase în proces.

72. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că, deși nu este chemată să examineze calitatea jurisprudenței naționale, totuși constată că remiterea cauzei spre rejudecare, ca urmare a erorilor instanțelor inferioare, relevă existența unor deficiențe structurale ale sistemului judiciar. Repetarea unor astfel de proceduri afectează eficiența actului de justiție și contribuie semnificativ la încălcarea termenului rezonabil de judecare, contrar exigențelor art. 6 §1 din CEDO (a se vedea cauzele *Wierciszewska c. Poloniei*, nr. 41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003, și *Pavlyulynets c. Ucrainei*, nr. 70767/01, § 51, 6 septembrie 2005).

73. De altfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil urmează a fi reparat, indiferent de existența unei culpe din partea instanței. Așadar,

chiar și în absența unei conduite culpabile sau deliberate din partea autorităților judiciare, responsabilitatea statului pentru neasigurarea unui proces într-un termen rezonabil subzistă și atrage dreptul la reparație.

74. În continuare, având în vedere perioada de examinare a cauzei, cuprinsă între 5 iulie 2010 și 15 aprilie 2022 — astfel cum a fost indicată de reclamant, în condițiile în care, la data introducerii prezentei acțiuni, cauza civilă principală nu fusese încă soluționată definitiv, precum și ținând cont de comportamentul părților în proces, de complexitatea cauzei și de interesul reclamantului, instanța de fond a concluzionat în mod corect că cerința privind judecarea într-un termen rezonabil nu a fost respectată. În consecință, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

75. În ceea ce privește susținerile Ministerului Justiției al Republicii Moldova, potrivit cărora reclamantului nu i-ar fi fost încălcat dreptul la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le apreciază în mod critic. Aceasta întrucât, din analiza raportului motivat întocmit în cauză, rezultă fără echivoc că s-a produs o încălcare a cerinței referitoare la termenul rezonabil de examinare a cauzei, durata procedurilor depășind limita acceptabilă din perspectiva art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

76. Astfel, argumentul potrivit căruia termenul de examinare a cauzei nu ar fi depășit limita rezonabilității, fiind justificat prin diligența instanțelor de judecată, comportamentul participanților și respectarea principiilor procesuale (contradictorialitate, egalitate, dreptul la apărare, disponibilitatea în valorificarea drepturilor procesuale), nu poate fi reținut. Deși instanțele naționale sunt obligate să asigure aceste garanții, acestea nu exonerează autoritățile de obligația fundamentală de a asigura finalizarea cauzelor într-un termen rezonabil. Din contră, tocmai întinderea excesivă a procesului, cumulată cu remiterea repetată spre rejudecare, atestă o disfuncție a mecanismului judiciar.

77. În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind întemeiat argumentul recurentului potrivit căruia instanța de apel a emis decizia contestată cu aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv cu interpretarea greșită a cerinței referitoare la termenul rezonabil, prevăzută de art. 6 din CEDO și de Legea nr. 87/2011.

78. În completare, cu referire la dispozițiile art. 94 alin. (1) și art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs confirmă temeinicia concluziei primei instanțe privind respingerea capătului de cerere referitor la încasarea cheltuielilor de judecată. Aceasta, întrucât reclamantul Gheorghe Gîrnu nu a indicat concret natura și componența acestor cheltuieli și nici nu a

anexat înscrisuri justificative în susținerea lor. În lipsa probelor, acest capăt de cerere nu poate fi admis.

79. Prin urmare, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și temeinică, iar decizia instanței de apel a fost pronunțată cu aplicarea greșită a normelor de drept material, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține caracterul întemeiat al recursului declarat de Gheorghe Gînu. În consecință, urmează a fi admis recursul, casată decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menținută hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

80. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Gheorghe Gînu, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Casează integral decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Gînu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile și încasarea prejudiciului moral cauzat și a cheltuielilor de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă